

Barns egna asylskäl

Uppföljande kartläggning 2005

Barns egna asylskäl

Uppföljande kartläggning 2005

*Rädda Barnen kämpar för barns rättigheter.
Vi väcker opinion och stöder barn i utsatta
situationer – i Sverige och i världen.*

*Vår vision är en värld där alla barns rättigheter är tillgodosedda.
Det är en värld där varje barn uppskattas och respekteras, där alla barn
har inflytande och där alla barn har möjligheter och framtidstro.*

*Rädda Barnen ger ut böcker och rapporter för att sprida kunskap om barns
förhållanden, ge vägledning och inspirera till nya tankar och diskussioner.
Du kan beställa våra publikationer genom att ta direktkontakt med oss,
eller genom att gå in på vår bokhandel på Internet, www.rb.se/bokhandel.*

Rapporten har tagits fram inom ramen för projektet "Samverkan för stöd till ensamkommande barn" som Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar driver i samarbete med Rädda Barnen under 2005. Närmare studier av en barnanpassad asylprocess är ett delmål i projektet och omfattar även familjebarn. Projektet genomförs med stöd ur Allmänna arvsfonden.

Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar är en ideell förening vars medlemmar är Amnesty International, Caritas, LO, Rädda Barnen, Svenska kyrkan och Sveriges Frikyrkosamråd. Föreningen ger råd och vägledning i alla frågor som rör det utlänningsrättsliga området samt granskar hur lagstiftning och internationella överenskommelser tolkas och tillämpas utifrån krav på en rättssäker asylprocess.

ISBN: 91-7321-178-8

Art nr: 3242

© 2005 Rädda Barnen

Författare: Eva Rimsten

Projektledare, Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar: Anki Carlsson

Projektledare, Rädda Barnen: Kristina Swiech

Formgivare: Annelie Renström

Första upplagan.

Tryckt av Elanders 2005

Innehåll

INLEDNING	7
SAMMANFATTNING	9
BAKGRUND	11
Resultat av kartläggningen 2003	11
Förändringar för att förbättra barns asylutredningar	12
SYFTE OCH METOD	15
RESULTAT AV KARTLÄGGNINGEN 2005	21
HAR BARNEN SJÄLVA KOMMIT TILL TALS?	21
Migrationsverket	21
Utlänningsnämnden	22
Ensamkommande barn	22
HAR DET FRAMKOMMIT EGNA GRUNDER FÖR UPPEHÅLLSTILLSTÅND FÖR BARNEN?	23
Migrationsverket	23
Utlänningsnämnden	24
Ensamkommande barn	24
VILKA PROBLEM OCH SVÅRIGHETER HAR BARNEN BERÄTTAT OM?	24
Migrationsverket	24
Utlänningsnämnden	25
Ensamkommande barn	25
HAR MIGRATIONSVERKET OCH UTLÄNNINGSNÄMNDEN TAGIT HÄNSYN TILL BARNENS SKÄL?	25
Migrationsverket	27
Utlänningsnämnden	28
Ensamkommande barn	28
HUR GICK DET FÖR BARNEN?	29
EXEMPEL UR KARTLÄGGNINGEN	31
KOMMENTARER	33
AVSLUTNING	37
RÄDDA BARNENS FÖRSLAG	39
BILAGA	42

Inledning

I mars 2003 presenterade Rädda Barnen rapporten "Barns egna asylskäl", en kartläggning av 87 barns asylärenden. Kartläggningen visade att det fanns brister i handläggningen av barns asylärenden. Bland annat hade bara knappt 20 procent av barnen som kommit tillsammans med sin familj (familjebarn) hörts av Migrationsverket om sina asylskäl och det fanns också brister i myndigheternas bedömning av barnens åberopade skäl.

Bristerna har uppmärksammats på olika sätt sedan 2003 och en hel del har gjorts för att förbättra situationen. Regeringen har bland annat i ett beslut den 15 januari 2004 anfört att Migrationsverket ska vidta åtgärder för att säkerställa att barn kommer till tals och att barnets utsaga och situation redovisas i ärendet. Om det inte är möjligt att höra barnet direkt ska barnets situation klarläggas genom barnfokuserade föräldrasamtal. Målsättningen ska vara att det, före den 1 juli 2005, vid samtliga enheter där Migrationsverket utreder asylärenden som omfattar barn, ska finnas handläggare som har särskild kompetens att utreda barn.

Migrationsverket har också, i samarbete med Barnombudsmannen och Institutionen för beteendevetenskap vid Linköpings universitet, tagit fram en utredningsmetod för hur man ska samtala med barn. Ett antal handläggare och beslutsfattare har utbildats i denna metod.

För närvarande pågår det stora förändringar på flyktingpolitikens område som i hög grad kommer att påverka handläggningen av ärenden som rör barn. En ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden ska införas¹ och en ny utlänningslag kommer att träda i kraft den 31 mars 2006.

I korthet innebär reformerna att Utlänningsnämnden kommer att läggas ned, och regeringen kommer inte längre att fatta vägledande beslut i enskilda ärenden. Migrationsverkets beslut i enskilda ärenden kommer i framtiden att överklagas till speciella migrationsdomstolar (länsrätterna i Stockholm, Göteborg och Malmö). Det kommer också att inrättas en tredje instans, en Migrationsöverdomstol (Kammarrätten i Stockholm), vars beslut kommer att styra praxis.

Processordningen kommer att innebära att det blir en tvåpartsprocess i domstolarna som kommer att präglas av ökad öppenhet och muntlighet i jämförelse med dagens ordning. Den nya utlänningslagen kommer också att innebära ganska stora förändringar i grunderna för beviljande av uppehållstillstånd. Bland annat kommer bestämmelserna om skyddsbehövande utvidgas till att också omfatta personer som flytt på grund av svåra motsättningar i hemlandet och känner välgrundad fruktan för allvarliga övergrepp. Grunden "humanitära skäl" ska ersättas med begreppet "synnerligen ömmande omständigheter". För barn behöver de synnerligen ömmande omständigheterna inte vara av samma tyngd som för vuxna.

1. Prop. 2004/05:170 Ny instans- och processordning i utlännings- och medborgarskapsärenden.

Flera förändringar har alltså redan skett och fler är på gång. Men har situationen för asylsökande barn förändrats i praktiken sedan kartläggningen 2003? Har det skett någon förbättring när det gäller i vilken utsträckning barn hörs samt hur barns skäl bedöms? Rädda Barnen och Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar ville ta reda på det och har därför gjort en uppföljande kartläggning. Under våren 2005 har 50 barns asylärenden gått igenom.² Syftet är att öka kunskapen om barnet i asylprocessen och ge underlag för vad som bör göras för att ytterligare förbättra handläggningen av barns asylärenden. Med reservation för att underlaget i kartläggningen är litet tyder ändå resultatet på att vissa förbättringar har ägt rum, samtidigt som det tyvärr visar att det alltså finns allvarliga brister. För att öka rättssäkerheten vid prövningen av barns skäl för uppehållstillstånd krävs ytterligare insatser.

En viktig förändring skedde i juli 2005 då regeringen fattade ett vägledande beslut i ett ärende rörande ett "apatiskt" barn, eller barn med så kallat uppgivenhetssymtom.³ I det beslutet understryker regeringen bland annat vikten av att vid bedömningen av humanitära skäl i det enskilda fallet ta hänsyn till hur ett återvändande kan utgöra en risk för barnets hälsa och utveckling. Regeringens beslut resulterade i att Migrationsverket antog nya riktlinjer som gäller samtliga asylärenden som rör barn, och som bland annat understryker vikten av att utreda om barnet löper risk att ta skada i sin psykosociala utveckling vid ett återvändande.⁴

I slutet av den här rapporten finns Rädda Barnens förslag till åtgärder utifrån kartläggningens resultat.

2. Kartläggningen har skett inom ramen för projektet "Samverkan för stöd till ensamkommande barn" som Rådgivningsbyrån för asylsökande och flyktingar driver i samarbete med Rädda Barnen under 2005. Närmare studier av en barnanpassad asylprocess är ett delmål i projektet och omfattar även familjebarn. Projektet finansieras av Allmänna arvsfonden.

3. Beslutet finns tillgängligt på Utlänningsnämndens webbplats www.un.se och har beteckningen reg. 101-5.

4. Migrationsverkets Utlänningshandboken Kap. 37.2.

Sammanfattning

Fler barn hörs men färre får en noggrann prövning av sina asylskäl – jämfört med tidigare kartläggning.

Sedan årsskiftet 2001/2002 ska Migrationsverket som rutin fråga alla föräldrar om de mindre barnen har egna skäl för uppehållstillstånd och om föräldrarna anser att barnen bör höras. Äldre barn ska själva tillfrågas. Rädda Barnens undersökning från 2003 visade att myndigheten inte levde upp till dessa krav.

I januari 2004 slog regeringen fast att Migrationsverket ska vidta åtgärder för att säkerställa att barn kommer till tals och att barnets utsaga och situation redovisas i ärendet. Regeringen sade också att om det inte är möjligt att höra barnet direkt ska barnets situation klarläggas genom barnfokuserade föräldrasamtal.

Under våren 2005 har 50 barns asylärenden gått genom. Med reservation för att underlaget i kartläggningen är litet tyder ändå resultatet på att vissa förbättringar har ägt rum, samtidigt som det tyvärr visar att det alltså finns allvarliga brister. Den uppföljande kartläggningen visar att familjebarn har hörts under asylutredningen i högre utsträckning än vad som var fallet i kartläggningen 2003. I 2003 års kartläggning hade knappt 20 procent av familjebarnen hörts, jämfört med 53 procent vid kartläggningen två år senare.

När det gäller bedömningen av asylskälen har dock färre barn fått en noggrann prövning av sina skäl jämfört med kartläggningen 2003. I kartläggningen 2003 hade 32 procent av familjebarnen som åberopat egna asylskäl eller humanitära skäl fått en noggrann bedömning av de skäl som framkommit om det enskilda barnet. I den uppföljande kartläggningen har endast 21 procent av familjebarnen för vilka framkommit asylskäl eller humanitära skäl fått väl motiverade beslut.

Huvudresultat från kartläggningen 2005:

- 53 procent av familjebarnen (24 av totalt 45) har hörts under asylutredning hos Migrationsverket.
- 3 av resterande 21 familjebarn har tillfrågats om de vill höras men har avböjt. Motivering till varför de har avböjt framgår inte.
- Av de familjebarn som inte har hörts under asylutredningen har i 9 fall en förälder tillfrågats om barnet har egna skäl.
- I 75 procent av familjebarnens (34 av 45) asylärenden har framkommit asylskäl eller humanitära skäl som i någon mån berör det enskilda barnet.
- 21 procent av familjebarnen (7 av 34 barn) för vilka framkommit egna skäl (asylskäl eller humanitära skäl), vid Migrationsverket eller Utlänningsnämnden, har fått väl motiverade beslut.

Drygt hälften av de familjebarn vars asylärenden har granskats har alltså hörts under asylutredningen. Det finns en tendens i det granskade materialet att en större andel av barnen har hörts ju senare ansökan om asyl har lämnats in och asylutredningen ägt rum.

Det är påfallande i de fall barn har hörts att det råder osäkerhet kring på vilket sätt utredaren ska ställa de frågor som är väsentliga för bedömningen av barnets eventuella behov av skydd. I flera fall där barn berättat att de utsatts för händelser, exempelvis i skolan i hemlandet, som kan uppfattas som trakasserier eller diskriminering, ställs inga följdfrågor kring händelserna. Utredaren försöker inte heller leda in samtalet på om man exempelvis sökt hjälp och vad som hände då, eller om barnet varit med om något ytterligare. Det förefaller finnas en försiktighet att gå på djupet med de uppgifter som barnet trots allt lämnar under asylutredningen.

När det gäller de ensamkommande barnen är det granskade materialet mycket litet men i de beslut som har granskats finns ett tydligt fokus på att det bästa för barnet är att återförenas med sina föräldrar. Synsättet att barnets bästa alltid är att förenas med sina föräldrar i hemlandet synes överskugga bedömningen av de faktiskt åberopade skälen i de granskade besluten.

I slutet av rapporten finns Rädda Barnens förslag till åtgärder utifrån kartläggningens resultat.

Bakgrund

På Rädda Barnens Centrum för barn och ungdomar i kris finns en mottagning för barn med svåra upplevelser från krig och konflikter. På senare år har psykologerna och psykoterapeuterna på kriscentrumet uppmärksammat att allt fler barn berättar om egna upplevelser av tortyr, fängslanden och andra allvarliga trakasserier och övergrepp i sina hemländer, av varierande orsaker, till exempel att de tillhör en diskriminerad minoritet. Barn har berättat att de tvingats bevittna övergrepp på föräldrar av polis och militär och att de själva utsatts för grymma våldshandlingar i syfte att få information och utöva utpressning på deras anhöriga.

Trots detta är det fortfarande en försvinnande liten del av de barn som varje år beviljas uppehållstillstånd som anses vara flyktingar eller skyddsbehövande i övrigt.

Mot bakgrund av detta beslutade Rädda Barnen att genomföra en kartläggning av asylärenden för att undersöka i vilken utsträckning de asylprövande myndigheterna uppmärksammar och beaktar barns egna asylskäl. Resultatet av kartläggningen presenterades i rapporten "Barns egna asylskäl" i mars 2003.

Resultat av kartläggningen 2003

Kartläggningen omfattade 79 familjebarn och 8 ensamkommande barn och genomfördes under sommaren och hösten 2002. Samtliga beslut hade fattats under andra kvartalet 2002. Av 87 barns granskade asylärenden avgjordes 22 enligt Dublinkonventionen⁵.

Resultatet från kartläggningen visade att knappt 20 procent av familjebarnen hade hörts av Migrationsverket om sina asylskäl. Inte i något övrigt ärende redovisades att barnet hade tillfrågats om han eller hon ville komma till tals. I drygt hälften av de granskade ärendena hade föräldrarna tillfrågats om barnen hade egna asylskäl och i mer än två tredjedelar tillfrågades föräldrarna om barnen hade egna humanitära skäl.

För drygt en tredjedel av barnen hade åberopats egna skäl – asyl- och/eller humanitära skäl – till grund för ansökan om uppehållstillstånd. Av dessa hade 32 procent fått en noggrann bedömning av skälen i Migrationsverkets eller Utlänningsnämndens beslut.

I undersökningen kunde inte någon tendens spåras till att det upplevdes viktigare att höra flickor eller pojkar under utredningen. Åldern verkade däremot vara av relevans vid avgörandet om barn skulle höras eller inte under utredningen. Majoriteten av barnen som hördes var 13 år eller äldre. Men det kunde också konstateras att andra barn i samma ålder inte hördes.

5. Dublinkonventionen gällde i Sverige från den 1 oktober 1997 och ersattes den 1 september 2003 av en EG-förordning; Dublinförordningen. Förordningen är en överenskommelse mellan EU:s medlemsstater om vilken stat som ansvarar för prövningen av en asylansökan som lämnas in i någon av medlemsstaterna. Förordningen är gällande rätt i Sverige och i övriga EU-länder samt Norge och Island.

För flera av barnen som anfört egna grunder för uppehållstillstånd återopades problem på grund av tillhörighet till en diskriminerad minoritet. Barnen hade blivit utestängda från skolgång, mobbats i skolan av andra elever eller misshandlats av vuxna, bland annat av grannar. Flera barn hade återopat humanitära skäl på grund av psykisk ohälsa. Bland de ärenden som granskades på Utlänningsnämnden återopades i flera fall psykiska besvär som uppkommit i Sverige. Överhuvudtaget föreföll fokus ligga på humanitära skäl snarare än på asylskäl i de granskade barnens asylärenden.

Förändringar för att förbättra barns asylutredningar

Den första kartläggningen omfattade asylärenden där beslut fattats under andra kvartalet 2002. Närmare hälften av dessa ansökte om asyl efter den 1 januari 2002. Sedan årsskiftet 2001/2002 ska alla föräldrar som rutin tillfrågas om de mindre barnen har egna skäl för uppehållstillstånd och om föräldrarna anser att barn bör höras. Äldre barn ska själva tillfrågas. Utgångspunkten för dessa rutiner är rapporten "Barn i Utlänningsärenden"⁶. Någon fastslagen åldersgräns finns inte utan en bedömning görs utifrån det enskilda barnets mognadsnivå. Ett omfattande utvecklingsarbete pågår för närvarande på Migrationsverket för att förbättra utredningsmetoderna vad gäller barn.

Ensamkommande barns asylutredningar har länge diskuterats vid Migrationsverket och det har lett till att Migrationsverket har arbetat för att förbättra utredningarna för dessa barn. I vissa delar av landet, till exempel Solna, finns idag enheter som har specialiserade handläggare för asylutredning av barn. Vid dessa enheter arbetar man efter en kognitiv utredningsmetod som arbetats fram i ett forskningsprojekt. Metoden går ut på att utredaren ställer öppna frågor till barnet så att barnet kan berätta fritt utifrån sin egen förmåga. Intervjun ska göras i en miljö som är anpassad till barnet. Forskningsprojektet genomfördes i samarbete mellan Migrationsverket, Barnombudsmannen och Institutionen för beteendevetenskap vid Linköpings universitet och pågick under ett års tid. Målet var att öka kvaliteten på handläggarnas samtal med barn. En slutrapport publicerades i januari 2004⁷ och en intervjuguide har tagits fram.

Under projektet erbjöds 15 handläggare vid Migrationsverket med särskild inriktning på asylärenden rörande barn utan vårdnadshavare utbildning. Målet var att förbättra deras kompetens, grundsyn och förhållningssätt till hur barn bör bemötas när deras flyktingstatus utreds. Enligt slutrapporten utbildades handläggarna i att samtala med barn för att bättre kunna lyssna, fråga, förstå och hantera deras utsatthet. Utbildningen innehöll både teoretiska och praktiska moment, handledning i grupp och individuellt samt rollspel. Utbildningen har, enligt Migrationsverket, fortsatt under 2004 och 2005 och omfattat ytterligare ca 30 handläggare och asylbeslutsfat-

6. Barn i utlänningsärenden. Rapport från Migrationsverket. Februari 2001.

7. Migrationsverkets utredningssamtal med barn. Slutrapport från ett utbildningsprojekt delfinansierat av Europeiska flyktingfonden. Docent Ann-Christin Cederborg. Januari 2004.

tare. Den andra utbildningsomgången har främst riktat sig till personal från enheter som kommer i kontakt med familjebarn. Intentionen har varit att det vid varje enhet där barn utreds ska finnas personal med särskild kompetens att utreda barn. Utbildningen har nu omvandlats till ett block i Migrationsverkets utbildningsprogram med start i september 2005 och är öppen för vissa handläggare och beslutsfattare inom både asylprocessen och besöks- och bosättningsprocessen.

Migrationsverket har också genomfört en utbildningssatsning tillsammans med Barnombudsmannen och kommuner i Stockholm kring temat "Att samverka kring och samtala med asylsökande barn".

Syfte och metod

Syftet med kartläggningen 2005 är att få en bild av i vilken utsträckning barn idag uppmärksammas i asylprocessen av berörda myndigheter samt vilken vikt som läggs vid det som framkommer om barnets situation. Har situationen förbättrats sedan den första kartläggningen 2003?

Förhoppningen är att denna uppföljande kartläggning kan bidra till ökad kunskap och förståelse för barn i asylprocessen.

Kartläggningen 2003 omfattade 87 barns ärenden där antingen Migrationsverkets Region Stockholm, Region väst eller Utlänningsnämnden hade fattat beslut i frågan om uppehållstillstånd under andra kvartalet 2002. Migrationsverket Region Stockholm hade fattat beslut i 45 familjebarns och 1 ensamkommande barns asylärenden, Migrationsverket Region väst hade fattat beslut i 21 familjebarns och 2 ensamkommande barns asylärenden och Utlänningsnämnden hade fattat beslut i 13 familjebarns och 5 ensamkommande barns asylärenden.

Den uppföljande kartläggningen omfattar 50 barns asylärenden, varav 5 ensamkommande barn; drygt hälften av det granskade antalet barn i kartläggningen 2003. I urvalet av asylärenden har eftersträövats motsvarande procentuella fördelning som i den tidigare kartläggningen när det gäller beslutsfattande myndighet, fördelning mellan familjebarn och ensamkommande barn, samt ärendetyp. Det innebär att urvalet omfattar asylärenden där beslut fattats vid Migrationsverket Region Stockholm och Region väst, samt Utlänningsnämnden. Asylärenden som handlagts i enlighet med Dublinkonventionen eller Dublinförordningen finns representerade i urvalet. Även här har eftersträövats motsvarande procentuella fördelning som vid den tidigare kartläggningen.

Vid kartläggningen 2003 valdes ärenden ut slumpmässigt från datalistor som tillhandahållits av Migrationsverket och Utlänningsnämnden. Listorna från Migrationsverket innehöll inte någon närmare information utöver ärendenummer och födelsedatum. Migrationsverket bistod också med listor över Utlänningsnämndens ärenden rörande barn i familj, medan Utlänningsnämnden lämnade listor på ärenden med ensamkommande barn.

I den uppföljande kartläggningen har drygt hälften så många asylärenden granskats som i kartläggningen 2003. Slumpmässig avprickning från datalistor har inte varit möjlig utifrån den uppföljande kartläggningens kriterier, med hänsyn till Migrationsverkets och Utlänningsnämndens registersystem samt gällande sekretessbestämmelser vilket omöjliggör eget urval av utomstående part. Migrationsverket och Utlänningsnämnden har därför hjälpt till med att slumpmässigt sortera ut det önskade urvalet efter uppställda kriterier, det vill säga motsvarande procentuella fördelning av asylärenden som rör barn, beslutsfattande myndighet samt typ av ärende. Följaktligen finns variationer i sortering och fördelning i förhållande till kartläggningen 2003, vilket ska beaktas vid alla jämförelser mellan kartläggningen 2003 och denna kartläggning.

Migrationsverket och Utlänningsnämnden tillämpar olika system när det gäller registrering av det antal personer som ingår i ett ärende. Vid Migrationsverket regi-

streras *varje enskild individ* som lämnar in en ansökan om asyl eller uppehållstillstånd som ett ärende. Vid Utlänningsnämnden registreras *alla* personer som har överklagat Migrationsverkets beslut tillsammans, till exempel en familj, som *ett* ärende.

Vid genomgången av Utlänningsnämndens ärenden har barn som ingått i en och samma familj räknats var för sig för att överensstämja med det system som Migrationsverket tillämpar. Skillnaderna i de olika datasystemen har också påverkat de mindre variationer i urvalets procentuella fördelning avseende antalet barn som förekommer i den uppföljande kartläggningen i förhållande till kartläggningen 2003.

Beslut i fråga om asyl och uppehållstillstånd har i den uppföljande kartläggningen fattats under perioden januari till december 2004. Två tredjedelar av de barn som finns med i den uppföljande kartläggningen hade sökt asyl i Sverige efter 1 januari 2002, majoriteten av dem efter 1 januari 2003. Granskade asylärenden omfattar inte heller denna gång så kallade ”nya ansökningar om uppehållstillstånd”⁸. Med asylärenden avses ansökningar om uppehållstillstånd där asylskäl åberopats. Det hindrar inte att också andra grunder har åberopats och prövats inom ramen för asylansökan. I flera fall har exempelvis humanitära skäl åberopats för uppehållstillstånd här i landet.

Eftersom det råder sekretess i utlänningsärenden har granskningen av utvalda asylärenden skett på Migrationsverket respektive Utlänningsnämnden.

Vid genomgången av asylärenden på Migrationsverket och Utlänningsnämnden har ett i förväg utarbetat formulär använts för att säkerställa att samtliga ärenden granskas enligt samma kriterier.⁹ Kompletterande anteckningar har gjorts i fritext för fördjupad analys. Samtliga handlingar i varje enskilt fall har inhämtats och granskats utifrån följande frågeställningar utöver fakta och bakgrundsinformation i respektive fall:

- *Har barnet hörts under utredningen?*
- *Om inte barnet har hörts, har förälder tillfrågats om barnet har asylskäl eller andra skäl för uppehållstillstånd?*
- *Har skäl framkommit avseende barnet och i så fall vilka skäl?*
- *Hur har beslutsfattande myndigheter bedömt de skäl som framkommit rörande barnet?*

En bred tolkning har valts vid analysen av vilka skäl som har framkommit avseende barnen. När omständigheter framkommit i ärendet som i något avseende rört det enskilda barnet har utifrån omständigheternas karaktär detta tolkats som att asylskäl, humanitära eller övriga skäl har åberopats för barnet. Det kan vara barnet själv som berättar om händelser som kan uppfattas som skyddsbehov, humanitära grunder eller övriga skäl, exempelvis anknytning. Det kan också vara en förälder som nämnt detta i sin utredning, eller det kan vara det juridiska ombudet, vanligtvis ett förordnat offentligt biträde. Det är i detta sammanhang ofrånkomligt att förförstå-

8. Ny ansökan om uppehållstillstånd kan inges om nya omständigheter uppstått efter att ett lagakraftvunnet avlägsnandebeslut meddelats.

9. Formulär (bilaga I).

else och egen tolkning av utsagor påverkar analysen. Bedömningen har gjorts att det är en lämplig metod för att uppnå en nyanserad bild av de omständigheter som rör barn i asylprocessen.

För att skydda identiteten för de personer som omfattats av granskningen har vissa personliga uppgifter ändrats.

Det ska understrykas att det antal asylärenden som har kartlagts inte är ett material av tillräcklig storlek för att kunna göra en generalisering av Migrationsverkets och Utlänningsnämndens handläggning av barns asylärenden i sin helhet. Förhoppningen har varit att få en bild av om det går att se några förändringar när det gäller i vilken utsträckning barn uppmärksammas i asylprocessen av berörda myndigheter samt vilken vikt som läggs vid det som framkommer om barnets situation, i förhållande till den kartläggning som publicerades i mars 2003.

I redovisningen förekommer vissa begrepp. Barn i familj benämns *familjebarn*. Med *asylskäl* avses omständigheter som rör skyddsbehov. Med *humanitära skäl* avses omständigheter som rör barnets hälsa och i viss utsträckning sammantagna omständigheter som anpassning till Sverige och sociala problem. *Övriga skäl* kan vara anknytning till anhörig här i landet. Med *juridiskt ombud* avses den person som företräder sökanden i asylprocessen, vanligtvis ett förordnat offentligt biträde. Med *ensamkommande barn* avses barn som vid tidpunkten för ansökan om asyl eller uppehållstillstånd befinner sig i Sverige utan vårdnadshavare eller annan enligt lag fastställd ställföreträdare.

Kartläggningen redovisar de fem asylärenden med ensamkommande barn som granskats, men avstår från utförligare kommentarer beroende på det begränsade antalet ärenden.

Kartläggningen omfattar 50 barn varav 34 barn ingår i asylärenden som granskats på Migrationsverkets Region Stockholm och Region väst, det vill säga 34 ärenden enligt Migrationsverkets (MIV) registersystem. I resultatdelen redovisas dessa asylärenden gemensamt. På Utlänningsnämnden har ytterligare 16 barns asylärenden granskats, fördelade på 9 ärenden enligt Utlänningsnämndens (UN) registersystem.

Se nästa sida.

Familjebarn:

MIV Region Stockholm:	21 varav 4 Dublinärenden (9 flickor, 12 pojkar)
MIV Region väst:	11 varav 3 Dublinärenden (4 flickor, 7 pojkar)
UN:	13 varav 2 Dublinärenden (5 flickor, 8 pojkar)

Ensamkommande barn:

MIV Region Stockholm:	1 (pojke)
MIV Region väst:	1 (pojke)
UN:	3 (2 flickor, 1 pojke)

Liksom vid kartläggningen 2003 varierar barnens åldrar. De är här fördelade på följande sätt (barnets ålder vid beslutsdatum).

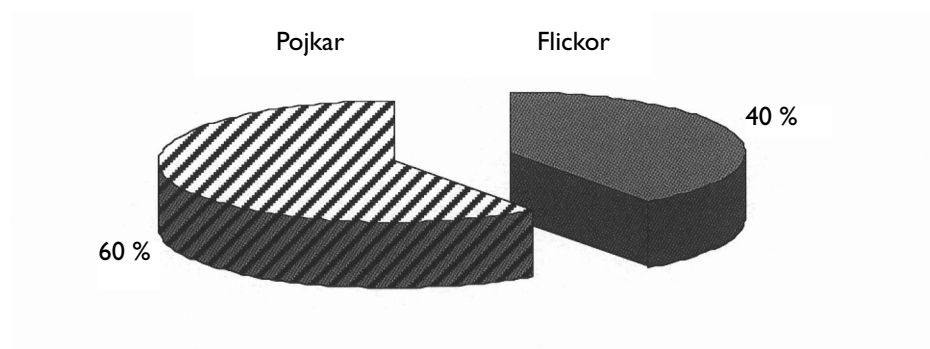
Familjebarn:

0–5 år:	2 flickor, 2 pojkar
6–10 år:	3 flickor, 10 pojkar
11–15 år:	7 flickor, 10 pojkar
16–17 år:	6 flickor, 5 pojkar

Ensamkommande barn:

0–5 år:	1 flicka ¹⁰
6–10 år:	–
11–15 år:	1 flicka
16–17 år:	3 pojkar

Könsfördelning samtliga ärenden

Fördelning i procent mellan pojkar och flickor i samtliga granskade ärenden.

10. Flickan var i praktiken inte ensamkommande men hade registrerats som det av Migrationsverket eftersom hon hade fötts efter att Migrationsverket beslutat avslå föräldrarnas ansökan om asyl och Utlänningsnämnden avslagit överklagandet. Föräldrarna hade därmed ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut.

Ursprungsland, familjebild och ärendetyp

Afghanistan	1 barn/1 familj	Dublinförordningen
Angola	1 barn/1 familj	Avvisningsärende
Azerbajdzjan	2 barn/2 familjer	Avvisningsärenden
Bolivia	2 barn/2 familjer	Ett avvisningsärende
		Avvisning med omedelbar verkställighet
Bosnien-Hercegovina	1 barn/1 familj	Avvisningsärende
Bulgarien	1 barn/1 familj	Avvisningsärende
Colombia	1 barn/1 familj	Avvisningsärende
Ecuador	1 barn/1 familj	Avvisningsärende
Eritrea	1 barn/1 familj	Dublinförordningen
Irak	1 barn/1 familj	Avvisningsärende
Kazakstan	2 barn/2 familjer	Ett Dublinförordningen
		Ett avvisningsärende
Mongoliet	1 barn/1 familj	Dublinkonventionen
Peru	2 barn/2 familjer	Avvisningsärenden
Rumänien	1 barn/1 familj	Avvisningsärende
Ryska Federationen	4 barn/4 familjer	Avvisningsärenden
	1 ensamkommande barn	
Statsförbundet Serbien och Montenegro	3 barn/1 familj	Avvisningsärende
	4 barn/1 familj	Avvisningsärende
	3 barn/3 familjer	Avvisningsärende
	1 barn/1 familj	Avvisning med omedelbar verkställighet
	2 barn/2 familjer	Dublinkonventionen
	2 barn/1 familj	Dublinkonventionen
Somalia	2 barn/1 familj	Avvisningsärende
	1 ensamkommande barn	
Syrien	3 barn/3 familjer	Två avvisningsärenden, ett Dublinkonventionen
	1 ensamkommande barn	Avvisningsärende
Tunisien	1 ensamkommande barn	Avvisningsärende
Turkiet	1 barn/1 familj	Avvisningsärende
Ukraina	1 barn/1 familj	Avvisningsärende
	1 ensamkommande barn	Avvisning med omedelbar verkställighet
Vitryssland	1 barn/1 familj	Avvisningsärende

Ursprungsländer

De 50 barn som ingått i de asylärenden som granskats kommer från sammanlagt 22 olika länder. Från statsförbundet Serbien och Montenegro kommer 15 barn och från Ryska Federationen 5 barn, varav 1 ensamkommande barn. I övrigt är antalet barn tämligen jämnt fördelade över ytterligare 20 länder.

Avvisningsärende

Det kallas avvisningsärende när en utlänning har ansökt om asyl/uppehållstillstånd i Sverige och där myndigheterna beslutar om uppehållstillstånd ska beviljas eller om personen ska avvisas, det vill säga lämna Sverige. En ansökan om uppehållstillstånd som lämnas in på en svensk ambassad utomlands är inte ett avvisningsärende eftersom den sökande vid ett avslag inte ska avvisas från Sverige.

Avvisning med omedelbar verkställighet

Här avses de fall där det anses uppenbart att den asylsökande inte är i behov av skydd, och inte heller har andra skäl för att få stanna i landet. Beslut om avvisning med omedelbar verkställighet kan meddelas och måste normalt fattas inom tre månader från ansökningsdagen. Den asylsökande kan överklaga Migrationsverkets beslut, men har inte rätt att stanna kvar i Sverige och vänta på beslut i överklagandet.

Dublinkonventionen/Dublinförordningen

Här avses de asylärenden som fått beslut i enlighet med Dublinkonventionen/Dublinförordningen¹¹. Observera att de personer som har ansökt om asyl eller uppehållstillstånd *före* den 1 september 2003 prövas enligt Dublinkonventionens regler.

11. Se fotnot sid. 11.

Resultat av kartläggningen 2005

Resultatet av kartläggningen av 50 barns asylärenden redovisas utifrån fyra frågor:

- *Har barnen själva kommit till tals?*
- *Har det framkommit egna grunder för uppehållstillstånd för barnen?*
- *Vilka problem och svårigheter har barnen berättat om?*
- *Har Migrationsverket och Utlänningsnämnden tagit hänsyn till barnens skäl?*

Har barnen själva kommit till tals?

En viktig uppgift vid kartläggningen av de 50 barnens asylärenden har varit att undersöka om barnen haft möjlighet att framföra egna skäl för sin ansökan om asyl och uppehållstillstånd under asylutredningen vid Migrationsverket.

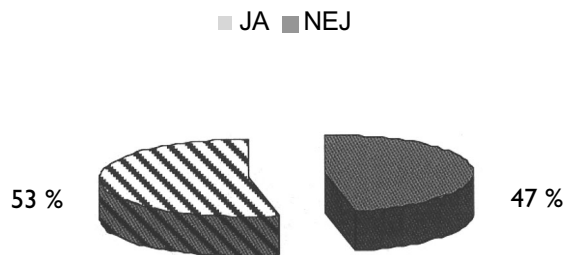
Enligt Migrationsverkets handbok ska barnets ålder, mognad och eventuellt motstridiga intressen till vårdnadshavaren avgöra om barnet ska höras genom föräldern, i förälderns närvaro eller ensamt. Samråd med föräldern ska alltid ske innan barnet hörs i asylutredningen. Det finns inte angivet i Migrationsverkets handbok att undantag görs från riktlinjerna på grund av ärendetyp, exempelvis i ärenden som handläggs enligt Dublinkonventionen/Dublinförordningen.

I kartläggningen har undersökts om barnet har hörts under asylutredningen, om det finns antecknat att utredaren är särskild barnhandläggare, samt då barnet inte har hörts, om det har tillfrågats om han/hon vill höras.

Migrationsverket

På Migrationsverket har 32 familjebarns asylärenden granskats. Tolv av dessa har inte hörts under asylutredningen. Barnen som inte hörts var mellan 8 och 17 år och fyra har fått avvisningsbeslut i enlighet med Dublinkonventionen eller Dublinförordningen. I två av fallen framgår det av handlingarna i respektive ärende att barnen har tillfrågats om han/hon vill höras men motivering saknas till varför så inte har skett. I dessa två fall har föräldrarna tillfrågats om skäl gällande barnen liksom i ytterligare tre fall. Motivering till varför barnen inte har hörts under asylutredningen framgår inte.

Familjebarn hörda i asylutredningen hos Migrationsverket

Fördelning i procent av andelen familjebarn som hörts/inte hörts under asylutredningen hos Migrationsverket. Enligt arbetsfördelningen är det Migrationsverket som har ansvar för att höra barnen. I vilken utsträckning barnen har hörts hos Migrationsverket omfattar därför även ärenden som granskats på Utlänningsnämnden. Totalt 45 barn.

Utlänningsnämnden

Utlänningsnämnden har inte hållit muntlig förhandling med vare sig barn eller föräldrar i de fall som granskats, totalt 13 familjebarn. Nio av barnen har inte heller hörts under asylutredningen vid Migrationsverket. Av dessa nio barn var sex mellan 5 och 13 år och tre mellan 1 och 4 år. Av de barn som var mellan 5 och 13 år har fyra av barnens föräldrar anfört skäl gällande barnen. Av dessa fyra barn avgjordes två barns ärenden enligt Dublinförordningen. I resterande två fall där Migrationsverket inte hört barnen, inte tillfrågat dem om de vill höras, eller föräldrarna tillfrågats om skäl gällande barnen, har Utlänningsnämnden inte heller återförvisat ärendet till Migrationsverket för att de inte har hört barnen under asylutredningen. Det framgår inte varför barnen inte har hörts under asylutredningen.

När det gäller de tre barn som var mellan 1 och 4 år framgår det inte att deras föräldrar tillfrågats om skäl gällande barnen.

Ensamkommande barn

När det gäller de fem ensamkommande barnen har barnen hörts under asylutredningen i alla ärenden utom ett. I det ärende där barnet inte hörts var flickan knappt ett år när ansökan om asyl behandlades. Flickans föräldrar har dock fått möjlighet att framföra hennes skäl under asylutredningen.¹²

När det gäller de andra ensamkommande barnen synes de till största delen ha hörts enligt den nya metod för asylutredningar av barn som Migrationsverket utarbetat i samarbete med Linköpings universitet och Barnombudsmannen.¹³ Det framgår inte om barnen har utretts av speciella barnhandläggare. Utlänningsnämnden har inte hållit muntlig förhandling i något ärende.

12. Se not 10, sid. 18.

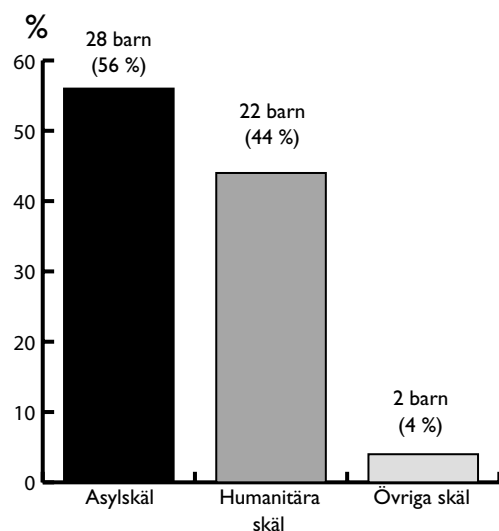
13. Se sid. 12.

Har det framkommit egna grunder för uppehållstillstånd för barnen?

Vid genomgången av de 50 barnens asylärenden har det kartlagts om det framkommit egna grunder för uppehållstillstånd gällande barnet och vilka skäl som åberopats till stöd för ansökan om uppehållstillstånd. I granskningen har inte gjorts någon åtskillnad beroende på vem som framfört grunderna. Det kan därför vara barnet självt, en förälder eller det juridiska ombudet som anfört de åberopade grunderna till stöd för barnets ansökan eller överklagande. Omständigheter som framkommit rörande det enskilda barnet har tolkats som åberopade skäl i ansökan om uppehållstillstånd alternativt överklagandet.

Vid en ansökan om asyl och/eller uppehållstillstånd kan flera olika skäl för att uppehållstillstånd ska beviljas åberopas samtidigt.¹⁴ Det är till exempel inte ovanligt att ett barn, en förälder eller ett juridiskt ombud anför både asylskäl och humanitära skäl till stöd för att barnet ska beviljas uppehållstillstånd.

Barnens åberopade skäl

Fördelning i procent av de skäl för asyl/uppehållstillstånd som alla barnen i kartläggningen har åberopat sammantaget vid Migrationsverket och Utlänningsnämnden (gäller både familjebarnen och de ensamkommande barnen). Observera att det är möjligt att åberopa flera olika skäl vid ansökan om asyl/uppehållstillstånd.

Migrationsverket

Av de 32 familjebarnen har totalt 26 barn åberopat egna skäl för uppehållstillstånd under asylutredningen. Av dessa har:

14. Asylskäl, humanitära skäl eller övriga skäl (till exempel anknytning).

- tolv barn åberopat egna asylskäl.
- åtta barn åberopat asylskäl och humanitära skäl.
- fem barn åberopat endast humanitära skäl
- ett barn åberopat övriga skäl.

I sex barns fall har inga skäl alls åberopats till stöd för deras ansökan om uppehållstillstånd. Fem av dessa sex barn har inte hörts under asylutredningen vid Migrationsverket men två har tillfrågats om de vill höras. De barn som har åberopat egna skäl har antingen framfört dem själva under asylutredningen eller också har deras föräldrar berättat om dem under deras asylutredning.

Utlänningsnämnden

Av de 13 familjebarnen har totalt nio barn åberopat egna skäl för uppehållstillstånd. Av dessa har:

- ett barn åberopat egna asylskäl.
- två barn åberopat asylskäl och humanitära skäl.
- sex barn åberopat endast humanitära skäl.

Fyra barn har inte åberopat några skäl alls till stöd för sitt överklagande av Migrationsverkets beslut om avvisning. Tre av de fyra barn som inte har åberopat några skäl för överklagandet har inte hörts eller tillfrågats om han/hon vill höras under asylutredningen hos Migrationsverket.

Ensamkommande barn

Av de fem ensamkommande barnen, två som handlagts vid Migrationsverket och tre vid Utlänningsnämnden, har alla åberopat egna skäl för uppehållstillstånd under asylutredningen. Av dessa har:

- tre barn åberopat asylskäl.
- ett barn åberopat asylskäl och humanitära skäl.
- ett barn åberopat asylskäl och övriga skäl.

Vilka problem och svårigheter har barnen berättat om?

Migrationsverket

De flesta av familjebarnen som har åberopat asylskäl säger att de har haft problem på grund av sin etniska tillhörighet eller föräldrarnas politiska engagemang. En flicka som tillhör en minoritet berättar till exempel att hon misshandlats svårt av polisen när de gjorde en husrannsakan i hennes hem. Hennes familj har sedan, av rädsla för myndigheterna, inte vågat anmäla misshandeln och hon har vägrats vård för de skador hon fått av misshandeln på grund av sin etniska bakgrund.

Andra barn har blivit mobbade i skolan, misshandlade av andra elever i skolan

eller av myndigheter. I fyra fall grundar sig barnens asylskäl på trakasserier på grund av etniskt ursprung i samband med inbördeskrig eller att de riskerar fortsatta trakasserier beroende på tillståndet i landet efter krig.

En pojke har berättat hur hans mamma varit fackligt engagerad och att han på grund av hennes engagemang blivit trakasserad i skolan. En annan pojke har berättat hur hans pappa har misshandlat honom, hans mamma och syster. Han har själv aldrig behövt söka vård för misshandeln men hans mamma och syster har tvingats att uppsöka sjukhus vid flera tillfällen.

De flesta av barnen som har åberopat humanitära skäl har berättat att de mår psykiskt dåligt och i en del fall har handlingar lämnats in till stöd för detta¹⁵. Exempel på skäl som har anförts är bristen på vård i hemlandet för psykiska besvär som kräver behandling, funktionsnedsättningar eller utvecklingsstörningar.

Flera barn har också anfört att de har varit i Sverige under lång tid. De har anpassat sig väl till det svenska samhället genom att de har svenska vänner och talar flytande svenska.

Utlänningsnämnden

I asylärenden som granskats vid Utlänningsnämnden har till exempel åberopats våldtäkt eller trakasserier i hemlandet på grund av tillhörighet till en minoritet. Ytterligare exempel på vad som har anförts gällande skyddsbehov är att man inte haft möjlighet att gå i skolan på grund av trakasserier från andra elever och även från lärare. När det gäller de humanitära skälen har barnen framförallt framfört psykiska besvär som kräver vård, exempelvis att barnet är deprimerat, lider av sömnsvårigheter och mardrömmar. I ett fall förekommer funktionsnedsättningar och tecken på apati. Oftast lämnas handlingar till stöd för åberopade omständigheter.

Ensamkommande barn

Av de ensamkommande barnen har ett barn anfört att han relegerats från skolan efter att det kommit till skolans kännedom att han hade deltagit i politiska aktiviteter. Ett annat barn har berättat att hans föräldrar är döda och att han har flytt från sin fostermamma på grund av att hon misshandlat honom. Han har därefter levt på gatan. Ytterligare exempel är berättelser om flykt från krig och rädsla för att bli statslös eller att tvångsrekryteras till det militära för att delta i inbördeskrig.

Har Migrationsverket och Utlänningsnämnden tagit hänsyn till barnens skäl?

För att bedöma om Migrationsverket och Utlänningsnämnden har tagit hänsyn till

15. Exempelvis läkarintyg, barnpsykiatriskt utlåtande, intyg från skolhälsovården. Någon värdering av intygen/utlåtandena som förekommer i kartläggningen har inte gjorts utan här redovisas endast förekomsten av dessa handlingar till stöd för åberopade omständigheter.

barnens skäl utifrån vad barnen själva, deras föräldrar eller det juridiska ombudet har berättat under asylutredningen har följande kategorisering använts vid analysen.

Observera att iakttagelserna grundar sig på vad som framgår av granskade beslut. Det är inte möjligt att uttala sig om beslut i ärendet har föregåtts av en bedömning som inte uttryckligen framgår av redogörelsen för yrkanden och av beslutsmotiveringen.

Väl motiverade beslut

Beslutet genomsyras av att Migrationsverket eller Utlänningsnämnden har tagit hänsyn till att ärendet rör ett barn. De skäl som framkommit gällande det enskilda barnet har redogjorts för i beslutet och bedömts i beslutsmotiveringen.

Delvis motiverade beslut

Migrationsverket och Utlänningsnämnden har delvis tagit hänsyn till att ärendet rör ett barn och delvis bedömt vad som har framkommit gällande barnet i motiveringen till beslutet. Exempelvis så har Migrationsverket eller Utlänningsnämnden inte tagit hänsyn till barnet eller bedömt vad barnet anfört gällande skyddsbehov. Däremot kan bedömningen av barnets skäl med hänsyn till portalparagrafen om barnets bästa ha motiverats väl i beslutet.

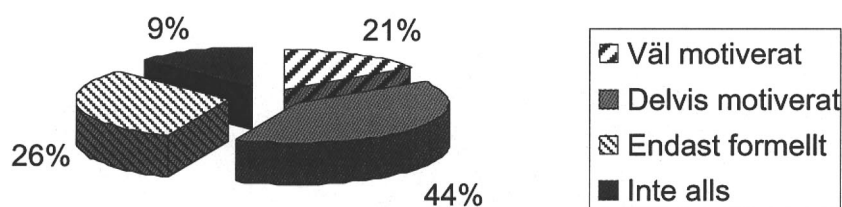
Formellt motiverade beslut

Migrationsverket och Utlänningsnämnden har bedömt vad som har anförts gällande barnet genom att ange de formella grunderna för att ansökan om asyl eller uppehållstillstånd ska kunna beviljas. Därefter har angetts en allmän motivering till varför ansökan inte kan beviljas.

Ingen motivering alls

Migrationsverket och Utlänningsnämnden har inte tagit hänsyn till att ärendet rör ett barn och har inte bedömt vad som har framkommit gällande barnet överhuvudtaget.

Migrationsverkets och Utlänningsnämndens beslutsmotiveringar för familjebarn

Sammanställning av fördelning i procent av hur Migrationsverket och Utlänningsnämnden motiverat granskade beslut om familjebarn för vilka framförts asylskäl och/eller humanitära skäl (totalt 34 barn).

Migrationsverket

Asylskäl och/eller humanitära skäl har framkommit för 25 familjebarn vid Migrationsverket. Av dessa ärenden är fyra beslut väl motiverade, tolv delvis motiverade, sex formellt motiverade och tre inte motiverade alls.

Väl motiverade beslut

Fyra familjebarn har fått väl motiverade beslut. Av dessa har:

- ett barn åberopat asylskäl.
- ett barn åberopat asyl- och humanitära skäl.
- två barn åberopat humanitära skäl.

Delvis motiverade beslut

Tolv familjebarn har fått delvis motiverade beslut. Av dessa har:

- sex barn åberopat asylskäl.
- fyra barn åberopat asyl- och humanitära skäl.
- två barn åberopat humanitära skäl.

I de fall där asylskäl åberopats har Migrationsverket motiverat sitt beslut gällande skyddsbehovet med en generell hänvisning till gällande rätt angående skyddsbehov följt av en generell hänvisning till situationen i landet. Därefter har Migrationsverket bedömt att det inte gjorts sannolikt att familjen har skyddsbehov. Migrationsverket har inte gjort någon bedömning av vad det enskilda barnet har anfört angående skyddsbehovet.

I de fall där familjebarnen åberopat både asyl- och humanitära skäl har motiveringen avseende de humanitära skälen i de flesta fall varit väl motiverad. Men eftersom asylskälen inte motiverats väl har hela beslutet ändå placerats inom gruppen delvis motiverade beslut.

Formellt motiverade beslut

Sex familjebarn har fått formellt motiverade beslut. Av dessa har:

- tre barn åberopat asylskäl.
- två barn åberopat asyl- och humanitära skäl.
- ett barn åberopat humanitära skäl.

Migrationsverket har gjort en generell hänvisning till lagtexten om skyddsbehov och portalparagrafen om barnets bästa. Ingen analys av det enskilda barnets situation har gjorts i dessa fall.

Ingen motivering alls

Tre familjebarn har inte fått någon formell motivering eller hänvisning till lagtext gällande barnet i beslutet. Av dessa har:

- två barn åberopat asylskäl.
- ett barn åberopat asyl- och humanitära skäl.

Utlänningsnämnden

Vid Utlänningsnämnden har nio av 13 familjebarn anfört skäl. Ett barn har anfört asylskäl, två barn asylskäl och humanitära skäl samt sex barn humanitära skäl. Tre har fått väl motiverade beslut, tre barn delvis motiverade beslut och tre barn formellt motiverade beslut.

Väl motiverade beslut

Tre av barnen har fått väl motiverade beslut. De har alla åberopat humanitära skäl. I besluten har de skäl som anförts gällande barnet redogjorts för och bedömts av Utlänningsnämnden.

Delvis motiverade beslut

Tre barn har fått delvis motiverade beslut. De har också åberopat humanitära skäl.

Formellt motiverade beslut

Tre barn från samma familj har fått formellt motiverade beslut. Av dessa har:

- ett barn åberopat asylskäl.
- två barn åberopat asylskäl och humanitära skäl.

Utlänningsnämnden har bedömt vad barnen anfört med ett generellt resonemang om skyddsbehovet men vad det enskilda barnet anfört har inte bedömts vid motiveringen av beslutet.

I flera fall där asylskäl eller humanitära skäl inte framkommit särskilt avseende barnen har Utlänningsnämnden ändå tagit hänsyn till att ärendet rör ett barn och redogjort i beslutet varför barnet inte kan få uppehållstillstånd.

I en familj har inte framkommit några egna skäl för barnen och av Utlänningsnämndens beslut framgår inte alls att det vid handläggningen har ingått barn.

Ensamkommande barn

De fem ensamkommande barnen som ingått i kartläggningen har alla anfört asylskäl. Utöver asylskälen har ett barn även åberopat humanitära skäl och ett annat barn övriga skäl. Två av barnen har fått väl motiverade beslut, två delvis motiverade beslut och ett har endast fått ett formellt motiverat beslut.

I de två ärenden som är delvis motiverade har Migrationsverket och Utlänningsnämnden inte tagit ställning till eventuellt skyddsbehov utan går i princip direkt in på bedömningen huruvida barnet kan återvända till hemlandet för att återförenas med sina föräldrar.

Hur gick det för barnen?

Av de 50 barn som ingick i kartläggningen beviljades fem familjebarn från fem olika familjer uppehållstillstånd av Migrationsverket. Ett barn beviljades uppehållstill-

stånd som flykting, två barn beviljades uppehållstillstånd som skyddsbehövande i övrigt och två barn beviljades uppehållstillstånd av humanitära skäl. Endast ett av de fem barnen beviljades uppehållstillstånd på grund av egna självständiga skäl (humanitära). Resterande fyra barn beviljades uppehållstillstånd på grund av skäl som var att hänföra till deras föräldrar. Övriga 45 barn, varav 40 familjebarn och fem ensamkommande barn fick avslag av Migrationsverket. Inte något av de överklagade asylärenden som granskats hos Utlänningsnämnden bifölls.

Exempel ur kartläggningen

Nedan följer en beskrivning av asylärenden ur kartläggningen. De utgör en beskrivning av ett antal individuella asylärenden och tjänar som exempel på hur ett asylärende där ett barn finns med kan se ut. Omständigheter som återopats för barnet kan ha framförts av barnet, förälder eller ett juridiskt ombud och har sedan legat till grund för handläggningen av barnets asylärende. Vissa uppgifter om de personer som berörs har ändrats något och vissa är medvetet vaga, för att personerna inte ska kunna identifieras.

Flicka från statsförbundet Serbien och Montenegro (född 1988)

Flickan sökte asyl tillsammans med sin familj i slutet av 2002. Hon var då 14 år. Hon berättade under asylutredningen vid Migrationsverket att hon tillhör en minoritet och att hon hade trakasserats i skolan av de andra eleverna på grund av sin hudfärg. Hon hade även utsatts för misshandel och samtidigt fått utstå hot om att hon skulle våldtas. Sommaren 2004 avslogs flickans ansökan om asyl och uppehållstillstånd. I motiveringen till beslutet om avslag skriver Migrationsverket endast att familjens situation inte är asylgrundande. Barnets bästa enligt portalparagrafen berörs överhuvudtaget inte alls. Migrationsverket beslutar även att avvisningen bör förenas med en omedelbar verkställighet enligt 8 kap. 8 § utlänningslagen eftersom det är uppenbart att familjen saknar skäl för asyl eller uppehållstillstånd i Sverige.

Flicka från Ryska Federationen (född 1990)

Flickan sökte asyl tillsammans med sin familj i slutet av 2002. Hon var då tolv år. Hennes pappa har berättat vid asylutredningen att de tillhör en minoritet. Han har haft ett företag och har vid en affärsresa blivit stoppad av polisen samt blivit bestulen på sina inkomster. Hans kompanjon har anmält händelsen till polisen. Kompanjonen har därefter försvunnit. Han har själv vid flera tillfällen sökts upp av polisen varpå de ännu en gång krävt honom på pengar och misshandlat honom.

Flickans asylansökan avslås under våren 2004 av Migrationsverket utan att hon har hörts under asylutredningen. Migrationsverket har inte frågat flickan om hon vill höras under asylutredningen och de har inte heller frågat hennes föräldrar om hon har egna asylskäl.

Flicka från Kazakstan (född 1992)

Flickan kom till Sverige tillsammans med sin mamma och pappa under våren 2004 och sökte asyl. Flickan var då elva år. Under asylutredningen vid Migrationsverket har hon berättat att hon tillhör en minoritet och att hon har misshandlats svårt av polisen i samband med husrannsakan i hemmet på grund av att hon har gråtit när hon har sett sina föräldrar misshandlas av polisen. När familjen sedan har försökt

att få vård för hennes skador har hon nekats vård på grund av sin etniska bakgrund. Familjen har inte vågat anmäla misshandeln till polisen på grund av att pappan tidigare har gjort en anmälan till polisen angående misshandel varpå han hotats av polisen och uppmanats att återta sin anmälan.

Migrationsverket fattade beslut om avslag under sensommaren 2004. Besluts-motiveringen inleddes med en skrivning om den förbättrade situationen gällande mänskliga rättigheter i Kazakstan. Vidare menar Migrationsverket att det inte är troligt att familjen råkat ut för de händelser de åberopat i sin ansökan på grund av sitt etniska ursprung. Migrationsverket hänvisar sedan till att familjen enligt kazakisk lag kan driva ärendet i domstol. Vad flickan sagt under asylutredningen bemöter Migrationsverket överhuvudtaget inte. Inte heller har Migrationsverket bedömt vad hon har berättat under redogörelsen för de humanitära skälen, utan det konstateras endast att det enligt Migrationsverkets bedömning inte strider mot principen om barnets bästa att hon återvänder till hemlandet med sina föräldrar.

Pojke från Syrien (född 1987)

Pojken kom tillsammans med sin mamma och sina syskon till Sverige hösten 2002. Han var då 15 år. Han har under asylutredningen berättat att hans pappa är anhängare till kommunistpartiet. Pappan satt fängslad. På grund av pappans verksamhet stämplades hela familjen som kommunister och pojken var därför rädd att även han skulle komma att fängslas vid ett återvändande till hemlandet. Migrationsverket avslog pojkens asylansökan under våren 2004. I motiveringen till beslutet har Migrationsverket överhuvudtaget inte bedömt vad pojken har sagt under asylutredningen.

Flicka från Bulgarien (född 1987)

Flickan kom med sina föräldrar under sensommaren 2002. Hon var då 15 år. Hon har inte hörts under asylutredningen vid Migrationsverket men hennes föräldrar, som har sitt ursprung i olika minoritetsgrupper i Bulgarien, har berättat att hon har våldtagits av polisen. Föräldrarna har inte vågat anmäla våldtäkten av flickan på grund av att familjen hela tiden har utsatts för övergrepp av polisen. Anledningen till att polisen vid flera tillfällen utsatt dem för övergrepp är en släktings inflytande över polisen. Släktingen har en hög position i samhället och tolererar inte flickans far som har en annan religion och tillhör en minoritet.

Migrationsverket har under asylutredningen aldrig frågat vare sig flickan eller hennes föräldrar närmare om omständigheterna kring när flickan blev våldtagen. Migrationsverket avslog flickans asylansökan under vintern 2004. De omständigheter som uppgivits har inte bedömts i beslutet.

Kommentarer

Två tredjedelar av de barn som finns med i den uppföljande kartläggningen hade sökt asyl i Sverige efter den 1 januari 2002, majoriteten av dessa efter den 1 januari 2003. Drygt hälften av de familjebarn vars asylärenden har granskats har hörts under asylutredningen. Det finns en tendens i det granskade materialet att en större andel av barnen hörs ju senare ansökan om asyl har lämnats in och asylutredningen ägt rum, även om det också förekommer att barn som sökt asyl under exempelvis andra halvåret 2003 och under 2004 inte har hörts utan att någon förklaring till detta har givits. I de fall familjebarn inte har hörts har i 9 fall (av 21) en förälder tillfrågats om barnens skäl.

Att knappt hälften av familjebarnen inte har hörts i det granskade materialet verkar delvis vara åldersrelaterat. Nära hälften av de barn som inte har hörts är under 12 år och flera har funktionsnedsättningar. Migrationsverket har till exempel i ett fall noterat att asylutredning inte kan hållas med en pojke på grund av att han har talsvårigheter till följd av sitt sjukdomstillstånd. Samtidigt kan det noteras att flera barn under 12 år har hörts, likaväl som det finns barn över 12 år som inte har hörts. Av de 24 barn som har hörts är 15 barn över 12 år. Riktigt små barn hörs inte medan barn som närmar sig 18-årsgränsen i hög utsträckning hörs, men det finns undantag även här. I spannet mellan cirka 8 och 14 år finns inget tydligt mönster, utöver när ansökan har gjorts i tiden, men det kan naturligtvis ha att göra med bedömningen av barnets individuella mognadsnivå, även om detta inte framgår tydligt av det granskade materialet. I några fall har det framkommit under förälders asylutredning att ett barn utsatts för trakasserier och/eller diskriminering och i ett fall till och med våldtäkt, utan att barnet har hörts och det inte heller framkommer någon förklaring till varför så inte har skett. Barnen har i dessa fall varit över tolv år och har sökt asyl under 2002/2003.

I knappt hälften av de fall där ett barn inte har hörts, har förälder tillfrågats om barnens eventuella skäl för uppehållstillstånd. Antalet ärenden enligt Dublinkonventionen eller Dublinförordningen är inte stort men visar att avvisningsbeslut fattas oavsett om berört barn har hörts eller inte. Förekomsten av Dublinärenden finns representerade både bland de barn som hörts och bland dem som inte hörts.

I ett fall har i asylutredningen särskilt noterats att utredaren är särskild barnhandläggare.

I kartläggningen 2003 hade cirka en femtedel (knappt 20 procent) av familjebarnen vars ärende behandlats av Migrationsverket hörts i asylutredning om sina asylskäl. Drygt hälften av samtliga barns föräldrar hade tillfrågats om barnen hade egna asylskäl, och närmare två tredjedelar hade tillfrågats om barnet hade egna humanitära skäl. Den uppföljande kartläggningen pekar på en ökning av antalet hörda barn, med viss indikation på en ökning över tid, såväl som en något ökad övergång till att höra barnet självt om deras skäl för uppehållstillstånd samtidigt som föräldrar tillfrågas i viss utsträckning i de fall barnet inte hörs.

Utlänningsnämnden har inte hållit muntlig förhandling med vare sig barn eller

föräldrar i de fall som granskats, totalt 13 familjebarn. Det är inte så konstigt eftersom Utlänningsnämnden endast tar upp till muntlig förhandling i undantagsfall. Mer anmärkningsvärt är det däremot att Utlänningsnämnden inte återförvisat de ärenden där barnen inte heller har hörts under asylutredningen vid Migrationsverket. Det gäller nio barn, varav sex barn mellan 5 och 13 år. Om barnen inte hörts vid Migrationsverket eller om utfrågningen varit bristfällig bör ärendena återförvisas.

Granskningen av de asylutredningar där barn har hörts leder till vissa reflektioner. Det är påfallande i de fall barn har hörts att det råder osäkerhet kring på vilket sätt utredaren ska ställa de frågor som är väsentliga för bedömningen av barnets eventuella behov av skydd. I de allra flesta fall rör sig samtalen kring hur barnet mår, hur det går för barnet i skolan, vad barnet gör på sin fritid etc. I flera fall där barn berättat att de utsatts för händelser, exempelvis i skolan i hemlandet, som kan uppfattas som trakasserier eller diskriminering, ställs inga följdfrågor kring händelserna eller försök till att leda in samtalet på om man exempelvis sökt hjälp och vad som hände då, eller om barnet varit med om något ytterligare. Det förefaller finnas en försiktighet att gå på djupet med de uppgifter som barnet trots allt lämnar under asylutredningen. Utredaren tar sällan några egentliga initiativ att leda samtalet vidare och utveckla de uppgifter som barnet lämnar.

Av de beslut som fattats av Migrationsverket och Utlänningsnämnden är 7 av de 34 familjebarnens beslut där asylskäl och/eller humanitära skäl framkommit avseende barnet väl motiverade (21 procent). Det innebär med den mätmetod som valts att Migrationsverket eller Utlänningsnämnden har beaktat att ärendet rör barn och att de skäl som framkommit gällande det enskilda barnet har redogjorts för i beslutet och bedömts i beslutsmotiveringen.

Det kan jämföras med kartläggningen 2003 där det bedömdes att en tredjedel av familjebarnen (32 procent) som åberopat asylskäl eller humanitära skäl i sitt ärende vid Migrationsverket eller Utlänningsnämnden, hade fått en noggrann bedömning av sina egna skäl i beslutet.

Skilnaderna i de två kartläggningarnas resultat kan sannolikt till viss del förklaras med hur förekomsten av åberopade skäl för det enskilda barnet har tolkats i respektive kartläggning. I den uppföljande kartläggningen har en bred tolkning valts i analysen av vilka skäl som har framkommit avseende barnen. När omständigheter framkommit i ärendet som rör det enskilda barnet har utifrån omständigheternas karaktär detta tolkats som att asylskäl, humanitära eller övriga skäl har åberopats för barnet. Ett snävare förhållningssätt i kartläggningen 2003 i fråga om analysen kan ha påverkat resultatet som ett utslag av det tolkningsutrymme som en undersökning med kvalitativa inslag medför. I bägge kartläggningarna har dock en relativt låg andel av familjebarnen fått en noggrann/väl motiverad bedömning av de skäl som framkommit för det enskilda barnet.

Beslutsmotiveringar i de delar som handlar om humanitära omständigheter och hänsynen till barnets bästa i enlighet med portalparagrafen¹⁶ är i allmänhet utförliga. Vissa standardskrivningar baserade på vad som tidigare uttalats i förarbeten och

16. 1 kap. 1 § Utlänningslagen.

vägledande beslut återfinns med relativt få undantag i de beslut som omfattar familjebarn, individualiserat till det berörda barnet i varierande grad.

När det gäller asylskäl bedöms i flera fall inte vad som har framkommit kring barnets situation och de skäl som direkt berör barnet. Exempelvis har en flicka berättat att hon utsatts för olika former av trakasserier i skolan på grund av att hon tillhör en minoritet i hemlandet, att hon har misshandlats av en rasistisk grupp och hotats med våldtäkt. I beslutet bedöms inte det hon har berättat utan det ges endast en formell motivering, gällande samtliga familjemedlemmar, att vad som anförts i ärendet inte är asylgrundande. Det är oklart om motiveringen gäller vad alla i familjen berättat eller endast de vuxna. En annan flicka har berättat att hon misshandlats svårt av polis i hemmet och inte fått vård för skadorna på grund av sin etniska bakgrund. Detta bedöms inte alls i beslutet. I det fall där det framkommit genom förälder att dottern utsatts för våldtäkt har Migrationsverket inte nämnt – och således inte heller bedömt – detta i beslutet. I andra fall har skälen bedömts men i en sammantagen motivering, exempelvis att vad familjen varit med om är en fråga för rättstvårdande myndigheter i hemlandet, eller att de skäl som åberopats i ärendet inte är asylgrundande. Standardskrivningar är vanliga när barnen kommer från länder från vilka antalet asylsökande varit stort som exempelvis före detta Jugoslavien och forna Sovjetunionen.

Ibland framförs asylskäl för barn grundade på skäl som har med föräldrarna att göra. Exempelvis har en pojke framfört att han har utsatts för trakasserier och riskerar att fängslas på grund av sin fars politiska aktiviteter samt att hela familjen har stämplats som anhängare till en i hemlandet förbjuden organisation. I beslutet förs inget resonemang om huruvida pojken har en självständig grund för asyl eller skyddsbehov såsom anhörig, utan bedömningen utgår från faderns situation. I ett annat fall framförs risker för barnet, exempelvis kidnappning vid ett återvändande, på grund av att modern hotas av väpnade grupper i hemlandet. Familjen beviljas uppehållstillstånd men för barnet, som framfört egen risk på grund av moderns situation, kommenteras inte denna risk utan hela familjen beviljas uppehållstillstånd, med hänvisning till principen om familjens enhet¹⁷.

När det gäller de ensamkommande barnen är det granskade materialet mycket litet. I de beslut som har granskats finns ett tydligt fokus på att det bästa för barnet är att återförenas med sina föräldrar. Synsättet att barnets bästa alltid är att förenas med sina föräldrar i hemlandet synes överskugga bedömningen av de faktiskt åberopade skälen i de granskade besluten.

17. UNHCR:s handbok, paragraf 213.

Avslutning

Under de senaste åren har insatser gjorts för att synliggöra barnet och anpassa asylprocessen till barn. Det återstår dock mycket att göra för att barnrättsperspektivet ska genomsyra hela processen och för att skapa förutsättningar för en rättssäker utredning och prövning av barns asylansökningar. Kartläggningen ger exempel på handläggning av barnärenden som inte kan accepteras. Det kan inte anses vara en rättssäker prövning då ett barn aldrig fått komma till tals och dess föräldrar/vårdnadshavare inte heller har tillfrågats om barnet har egna skäl för uppehållstillstånd. Eller då föräldrar uppgett att deras dotter våldtagits av polis utan att händelsen närmare utretts och utan att den bemötts i beslutet. Det kan inte anses tillräckligt att myndigheten i ett beslut endast konstaterar att ”det inte strider mot barnets bästa att återvända till hemlandet”, då en 11-årig flicka berättat att hon i hemlandet miss-handlats svårt av polis och därefter nekats vård på grund av sin etnicitet.

För varje enskilt barn är ett beslut om huruvida han eller hon får stanna i Sverige av mycket stor betydelse, ibland livsavgörande. Varje barns ärende måste därför tas på stort allvar och en rättssäker prövning måste alltid ske. Förbättringar måste komma till stånd för alla barn, men inte minst familjebarnen. Åtgärder krävs för att förbättra bedömningen av såväl barns asylskäl som humanitära skäl och andra skäl, men framförallt av barnets asylskäl.

Det är naturligtvis positivt att familjebarn verkar höras i högre utsträckning i det granskade materialet än i förra undersökningen. Då barnet inte hörts framgår dock inte på vilka grunder Migrationsverket funnit det olämpligt att höra barnet. En sådan redovisning är nödvändig för att få kunskap om de skäl som anförs för att ett barn inte bör höras samt vilka avvägningar som görs. Klara riktlinjer måste utfärdas för hur lämplighetsbedömningar bör göras.

Kvalitet och substans i asylutredningar med barn är en förutsättning för att möjliggöra en rättssäker bedömning av de skäl som rör barnet. Det förutsätter kompetens och specifika kunskaper hos utredaren. Det förutsätter i vissa fall sannolikt även en expertbedömning, exempelvis i fall där barn har utsatts för svåra trauman. Behovet av utbildningsinsatser på detta område bör inte underskattas.

Barn kan ha självständiga grunder för uppehållstillstånd även om dessa grunder är relaterade till exempelvis förälders politiska aktivitet. Ska ett tydligare barnperspektiv uppnås finns anledning till en fördjupad diskussion kring i vilken utsträckning barns asylskäl som uppstått till följd av en förälders situation ska bedömas individuellt även när det gäller familjebarn. I den diskussionen ryms bland annat frågan om hur rekvisitet ”välgrundad fruktan”, som ska ligga till grund för flyktingskapsbedömningen, ska bedömas när det gäller barn, och om barns subjektiva rädsla ska bedömas på samma sätt som görs när det gäller vuxna.

Migrationsverket arbetar för närvarande med att införa den så kallade modellverksamheten vid samtliga enheter. Modellverksamheten innebär att det juridiska ombudet ska ha en mer aktiv roll än tidigare och presentera yrkanden och grunder för asylansökan. Det är viktigt att barnperspektivet finns med i den processen. Det

ställer också höga krav på det juridiska ombudet att uppmärksamma skäl som rör det enskilda barnet. I förarbetena till beslutet om en ny instans- och processordning och utlänningslag har regeringen betonat att barns egna asylskäl ska utredas och bedömas. I det sammanhanget är de frågeställningar som kartläggningen försökt belysa högst aktuella.

Det är vår förhoppning att den kunskap som kommit fram genom kartläggningen och de förslag till åtgärder som rekommenderas ska leda till konkreta åtgärder som på sikt förbättrar barnets situation i asylprocessen och rättssäkerheten vid bedömningen av barns skäl.

Rädda Barnens förslag

Rädda Barnen har länge påtalat de brister som råder för barn i asylprocessen. Barn ses ofta som bihang till sina föräldrar och inte som självständiga individer. För att barnet ska få en rättssäker prövning av sin asylansökan/ansökan om uppehållstillstånd krävs att myndigheterna har ett barnrättsperspektiv i samtliga delar av asylprocessen. Först och främst måste barnets rätt att komma till tals säkerställas och för att denna rätt ska ha någon verklig betydelse måste den utredningsmetod som används vara barnanpassad och ske utifrån ett barnrättsperspektiv. Vad barnet framfört måste därefter tolkas och bedömas av personer med särskild barnkompetens och med ett tydligt barnrättsfokus. Enligt Rädda Barnen krävs flera förändringar för att nå en asylprocess som respekterar barnets rättigheter.

Särskild hänsyn måste tas till att barn kan ha upplevt trauman, att de ofta bär på en stor rädsla för myndigheter och att de kan känna stor press i fråga om hur deras utlåtande kan komma att påverka hela familjens framtid. För att en korrekt bedömning ska kunna göras behövs kunskap om barns utveckling och särskilt om barns språkliga och kognitiva förmåga samt ett barns utveckling av intellektuella funktioner som tänkande, förståelse och minne. Det är viktigt att känna till skillnader i barns mognad, små barns begränsade ordförråd, barns svårigheter att bedöma tid och hur barn förmedlar minnen. Det är vidare ytterst viktigt med kunskap om hur ett barn påverkas av ett övergrepp och andra kränkningar och vilka konsekvenser detta kan få för personlighetsutvecklingen samt hur ett trauma kan påverka förmågan att detaljerat återge en berättelse. Det finns en stor risk att personer som saknar barnkompetens bedömer barnets berättelse utifrån ett vuxenperspektiv med de krav som då ställs på en klar, sammanhängande och detaljerad berättelse. En person som saknar barnkompetens kan inte rätt bedöma vilken tilltro som kan sättas till ett barns berättelse. För att underlätta för barnet att berätta om sina upplevelser bör samtal med barn ske i en barnvänlig miljö. Det är även viktigt att barn inte i onödan utsätts för upprepade intervjuer av olika personer.

Ska barnet alltid höras?

- *Huvudregeln ska vara att varje barn hörs.* I undantagsfall kan det dock vara olämpligt att höra barnet. Omständigheter som tyder på olämplighet kan till exempel vara barnets låga ålder, att barnet lider av psykisk ohälsa eller att det finns en risk att barnet hamnar i en konfliktsituation med sina föräldrar/vårdnadshavare. Eftersom det kan vara mycket svårt att göra en lämplighetsbedömning är det viktigt att inhämta expertkunskap som kan bidra till att bedömningen sker utifrån vad som är bäst för barnet. Om det anses olämpligt att höra barnet ska skälen till det alltid redovisas i ärendet. I samråd med aktörer med särskild kunskap om barn bör Migrationsverket ta fram tydliga riktlinjer för när det är olämpligt att höra barn. Sådana riktlinjer är nödvändiga för att i möjligaste mån säkerställa, dels att barn hörs om det är lämpligt, dels att lämplighetsbedömningarna blir enhetliga.

- *Då det inte är lämpligt att höra ett barn ska dess föräldrar/vårdnadshavare alltid tillfrågas om barnet har egna skäl för uppehållstillstånd, det vill säga så väl humanitära skäl som asylskäl eller andra skäl.*

Utredningsmetod

- *Barnets bästa måste vara vägledande för hur barnet hörs.* Detta gäller särskilt familjebarnen. Den metod som Migrationsverket utarbetat för samtal med barn måste harmoniseras med verkets nya modellverksamhet för handläggning av ärenden.¹⁸ Samtalsmetoden ger utredaren ett stort ansvar för att få fram de skäl barnet önskar åberopa, samtidigt som modellverksamheten ger det juridiska ombudet ett utökat ansvar för presentationen av åberopade grunder.
- *Migrationsverket måste se över kvaliteten på de utredningar som görs.* Genomgången av Migrationsverkets asylutredningar pekar på att barn inte i tillräcklig utsträckning uppmuntras redogöra för skäl som kan ligga till grund för skyddsbehov. Det är ytterst viktigt att utredaren ställer frågor samt följdfrågor som i möjligaste mån täcker upp omständigheter som är av vikt för en bedömning av skyddsbehov. Kvalitet och substans i asylutredningar med barn är en förutsättning för att möjliggöra en rättssäker bedömning av de skäl som rör barnet.
- *Muntlig förhandling med barn ska utföras av en person med särskild kompetens att höra barn och det ska ske i en barnanpassad miljö.*
- *Sakkunniga utlåtanden bör i högre utsträckning tas in i ärenden som rör barn, till exempel om barns psykiska hälsotillstånd.*

Bedömning av barns skäl

- *Migrationsverket och Utlänningsnämnden/migrationsdomstolarna måste ha ett tydligare barnrättsperspektiv vid bedömningen av de skäl som hänför sig till barn, särskilt vad gäller asylskäl.* Barn måste ses som egna individer och inte som bihang till sina föräldrar eller annan vuxen. En ökad medvetenhet och kunskap om förföljelse av barn samt barns subjektiva rädsla är nödvändig för en rättssäker prövning. Dessutom krävs ökade kunskaper om barns specifika situation i ursprungsländerna.
- *Migrationsverkets samt Utlänningsnämndens beslutsmotiveringar för barn måste förbättras, särskilt vad gäller familjebarns asylskäl.* För det enskilda barnet är det av stor vikt att deras åberopade skäl beaktas och tas på allvar och besluten de får måste vara väl motiverade, tydliga och lättbegripliga. Bristfälliga beslutsmotiveringar kan av rättssäkerhetsskäl inte godtas.

Utbildning

Omfattande utbildningsinsatser krävs för att personal vid Migrationsverket och migrationsdomstolarna samt de juridiska ombuden ska kunna stärka rättssäkerhe-

18. Se sid. 37.

ten och skapa en asylprocess som är anpassad till barnen. Asylärenden är av speciell karaktär och kräver utbildning såväl i samtalsmetodik som i hur barns skäl bör bedömas och motiveras.

- *Migrationsverkets utbildningsblock om barnutredningar bör göras obligatoriskt för samtliga handläggare och beslutsfattare som handlägger asylärenden som rör barn.*
- *Regeringen bör ta initiativ till att domare, nämndemän och handläggare vid migrationsdomstolarna får utbildning/fortbildning som säkerställer att barn får sina ärenden prövade på ett rättssäkert sätt.*
- *Regeringen bör ge migrationsdomstolarna i uppdrag att i planeringen beakta hur domstolsprocessen kan anpassas så att den tillgodoser barnets rättigheter och blir så barnvänlig som möjligt.*

Bilaga I

Formulär vid genomgång av ärenden (Barns egna asylskäl)

Ärendetyp UAT ☐ FF ☐ RD ☐ AVV ☐ UTV ☐ 8:8 ☐ Dublin ☐ Förvar ☐
Flicka/pojke och ålder F ☐ P ☐ ålder
Medborgarskap
Ankomst till Sverige
När ansökt om UAT etc.?
MIV:s beslut bifall ☐ avslag ☐ datum
UN:s beslut bifall ☐ avslag ☐ datum
Har barnet hörts under asylutredningen? ja ☐ nej ☐ om JA, av speciell barnutredare? ja ☐ nej ☐ om NEJ, har han/hon tillfrågats om han/hon vill höras? ja ☐ nej ☐
Har föräldrarna tillfrågats om barnet har asylskäl eller andra skäl? ja ☐ nej ☐
Har UN hållit muntlig utredning i ärendet? ja ☐ nej ☐
Har han/hon åberopat egna asylskäl? ja ☐ nej ☐ om NEJ, egna humanitära skäl? ja ☐ nej ☐ om NEJ, andra egna skäl? ja ☐ nej ☐
Vilka asylskäl har han/hon åberopat?
Vilka humanitära eller andra skäl har han/hon åberopat?
Har skälen bedömts av MIV eller UN? ja ☐ nej ☐ om JA, hur?

*Rädda Barnen kämpar för barns rättigheter.
Vi väcker opinion och stöder barn i utsatta
situationer – i Sverige och i världen.*

Rädda Barnen

Save the Children Sweden

107 88 Stockholm

Telefon: 08-698 90 20

Fax: 08-698 90 25

info@rb.se

www.rb.se

Plusgiro/bankgiro 90 2003-3

RÅDGIVNINGSBYRÅN
FÖR ASYLSÖKANDE OCH FLYKTINGAR
SWEDISH REFUGEE ADVICE CENTRE